Odznak specializace MH
Spojka

Metodika výuky k získání specializace

Umí Morseovu abecedu, českou hláskovací abecedu a ovládá signalizaci. Zná zvukové signály používané v ČR, ví, jak se zachovat, když zazní a co znamenají.

Doporučená literatura:

- *Brožura – Učební texty pro vedoucí a instruktory*
- *Hasičské noviny (dále uvedeno jen jako HN)*
- *Rádce vedoucího MH*
- *Příručky „Zálesácký rok“, „Děti, vedoucí, volný čas“*

Doložení splnění specializace:

- splněný test specializace Spojka - 15 vybraných otázek, max. 3 chyby
- vědomosti z jednotlivých učebních okruhů ověří vedoucí na vhodných akcích (výlet v přírodě, tábor apod.)
- splní všechny praktické úkoly
- zápis v kronice o splnění specializace – datum, místo, podpis vedoucího
- vyplněný formulář o splnění specializací MH odevzdaný v kanceláři OSH

Učební okruhy - obsah:

1. *Signalizace*
2. *Morseova abeceda*
3. *Česká hláskovací abeceda*
4. *Zvukové signály používané v ČR*
5. *Co dělat, když zazní signál*
6. *Praktická část*
   - *zapamatuje si 8 z 10 předmětů po dobu jedné hodiny*
   - *ukáže alespoň 5 signálů*
   - *nakreslí situační náčrtek prostoru, ve kterém se právě nachází*
   - *převede slovo nebo část textu do Morseovy abecedy*

1. Signalizace

1. Signalizace v požární ochraně

Rozumím

Vodu vpřed

Pozor

Vodu stav (stát)

Zmenšit tlak (pomaleji)

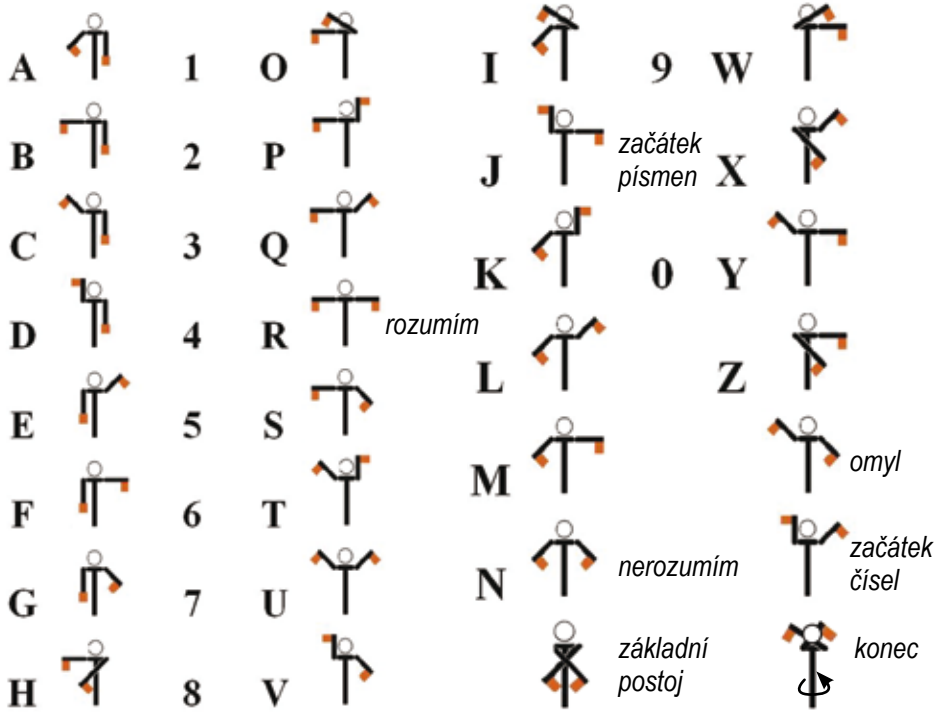
Nebezpečí (všichni zpět)

Signalizace lanem

1. Signál „VODU!“ se provede jedním trhnutím lanem, trhnutí se může v rozmezí 10 až 15 vteřin opakovat. V tomto případě znamená signál žádost o zvýšení tlaku.
2. Signál „VODU STAV!“ se provede dvojím trhnutím lanem, trhnutí se může v rozmezí 10 až 15 vteřin opakovat.
3. Signál „NEBEZPEČÍ! VŠICHNI ZPĚT!“ se provede několikerým rychle po sobě jdoucím trhnutím lanem. Pokud je použit tento signál (ať již předaný lanem, opticky nebo třeba radiostanici, všichni odloží nářadí a urychleně se přesunou na bezpečné místo.

Signalizace s praporky – Semaforová abeceda

Semaforová abeceda je signalizační technika určená k vysílání na větší vzdálenosti.

Aby byly jednotlivé polohy rukou snáze rozlišitelné, semafor se vysílá pomocí dvou praporků (v každé ruce jeden). Na krátké vzdálenosti praporky nepotřebujeme. V noci lze použít tři baterky.

Postup vysílání semaforem

1. **Začátek vysílání** se obvykle oznamuje písmenem D, praporkem třepotáme. Příjemce potvrdí stejným způsobem, že je připraven.
2. Dále vysíláme **jednotlivá písmena**. Po každém slově opíše vysílající praporkem velký svislý kruh. Příjemce odpoví buď písmenem R, že rozuměl nebo N, že nerozuměl. V takovém případě vysílající opakuje poslední slovo.
3. **Konec zprávy** signalizujeme třemi velkými kruhy. V začátcích se také osvědčuje, když po vyslání každého písmene mávne příjemce praporkem, že rozuměl.

2. Morseova abeceda

Morseova abeceda

Zpočátku byla morseovka kódem, který umožňoval přenášet tečky a čárky pomocí telegrafu. Ty ji můžeš přenášet píšťalkou, baterkou nebo tleskáním, když chceš večer komunikovat s vedlejším stanem a nebýt přitom vidět.

Znak	Kód	Pomůcka
A	.-	akát
B	-...	blýskavice
C	-.-.	cílovnici
D	-..	dálava
E	.	erb
F	..-.	Filipíny
G	--.	Grónská zem
H	....	holubice
CH	----	chvátá k nám sám
I	..	Ivan
J	.---	Jasmín bílý
K	-.-	krákorá
L	.-..	lyšší doupě
M	--	mává

Znak	Kód	Pomůcka
N	-.	národ
O	---	ó náš pán
P	.--.	papírníci
Q	--.-	kvílí orkán
R	.-.	rarášek
S	...	sekera
T	-	tón
U	..-	uličník
V	...-	vyvolený
W	.--	waltrův vůz
X	-..-	Xénokratés
Y	-.--	Ý se ztrácí
Z	--..	známá žena

Znak	Kód
1	.----
2	..---
3	...--
4	....-
5	.....
6	-....
7	--...
8	---..
9	----.
0	-----

3. Česká hláskovací abeceda

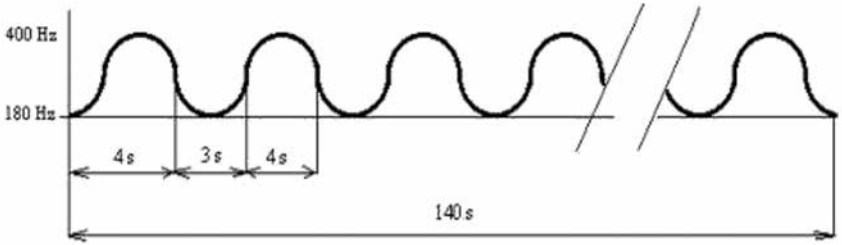
A	Adam
B	Božena
C	Cyril
Č	Čeněk
D	David
Ď	Ďáblice
E	Emil
F	František
G	Gustav
H	Helena
Ch	Chrudim

I	Ivan
J	Josef
K	Karel
L	Ludvík
M	Marie
N	Norbert
Ň	Nina
O	Otakar
P	Petr
Q	Quido
R	Rudolf

Ř	Řehoř
S	Svatopluk
Š	Šimon
T	Tomáš
Ť	Těšov
U	Urban
V	Václav
W	Dvojité Vé
X	Xaver
Y	Ypsilon
Z	Zuzana
Ž	Žofie

4. Signály používané v ČR

1. Všeobecná výstraha

Varovný signál je vyhlašován kolísavým tónem sirény po dobu 140 vteřin. Vyhlašování může být třikrát za sebou v cca tři minutových intervalech.

Po akustickém tónu sirény při vyhlášení varovného signálu „Všeobecná výstraha“ bude následovat tísňová informace z elektronických sirén nebo informačních prostředků pro vyrozumění obyvatelstva o hrozící nebo vzniklé mimořádné situaci.

VŠEOBECNÁ VÝSTRAHA

„Všeobecná výstraha, všeobecná výstraha, všeobecná výstraha. Sledujte vysílání českého rozhlasu, televize a regionálních rozhlasů. Všeobecná výstraha, všeobecná výstraha, všeobecná výstraha.“

NEBEZPEČÍ ZÁTOPOVÉ VLNY

„Nebezpečí zátopové vlny, nebezpečí zátopové vlny, nebezpečí zátopové vlny. Ohrožení zátopovou vlnou. Sledujte vysílání českého rozhlasu, televize a regionálních rozhlasů. Nebezpečí zátopové vlny, nebezpečí zátopové vlny, nebezpečí zátopové vlny.“

CHEMICKÁ HAVÁRIE

„Chemická havárie, chemická havárie, chemická havárie. Ohrožení únikem škodlivin. Sledujte vysílání českého rozhlasu, televize a regionálních rozhlasů. Chemická havárie, chemická havárie, chemická havárie.“

RADIAČNÍ HAVÁRIE

„Radiační havárie, radiační havárie, radiační havárie. Ohrožení únikem radioaktivních látek. Sledujte vysílání českého rozhlasu, televize a regionálních rozhlasů. Radiační havárie, radiační havárie, radiační havárie.“

KONEC POPLACHŮ

„Konec poplachu, konec poplachu, konec poplachu. Sledujte vysílání českého rozhlasu, televize a regionálních rozhlasů. Konec poplachu, konec poplachu, konec poplachu.“

2. Požární poplach

Signál je vyhlašován přerušovaným tónem sirény po dobu 1 minuty nebo přerušovaným signálem, který má tvar 25 vteřin nepřetržitého tónu, 10 vteřin pauza a opět 25 vteřin nepřetržitého tónu.

Vyhlašuje se pouze za účelem svolání jednotek požární ochrany.

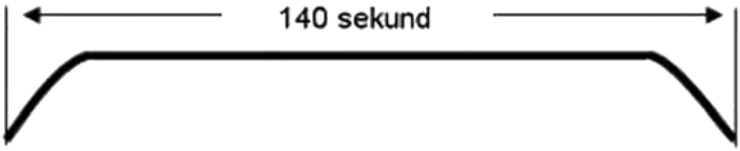
Nepoužívá se k varování obyvatelstva.

Po akustickém tónu sirény při vyhlášení varovného signálu „Požární poplach” bude následovat tísňová informace z elektronických sirén, nebo informačních prostředků pro vyrozumění obyvatelstva o hrozící nebo vzniklé mimořádné situaci.

SVOLÁNÍ HASIČŮ

„Požární poplach, požární poplach, požární poplach. Svolání hasičů, svolání hasičů. Byl vyhlášen požární poplach, požární poplach.“

3. Zkouška sirén

Užívá se k prověrce provozuschopnosti sirén. Zkouška sirén je prováděna pravidelně každou první středu v měsíci ve 12.00 hodin.

Po akustickém tónu sirény při vyhlášení varovného signálu “Akustická zkouška sirén”, bude následovat tísňová informace z elektronických sirén, nebo informačních prostředků pro vyrozumění obyvatelstva o hrozící nebo vzniklé mimořádné situaci.

ZKOUŠKA SIRÉN

„Zkouška sirén, zkouška sirén, zkouška sirén. Právě proběhla zkouška sirén. Zkouška sirén, zkouška sirén, zkouška sirén.“

5. Co dělat když zazní varovný signál

Níže uvedené pokyny platí jen tehdy, pokud zjevně nejde o povodně.

OKAMŽITĚ SE UKRYJTE

Vyhledejte úkryt v nejbližší budově. Tou může být výrobní závod, úřad, kancelář, obchod, veřejná budova i soukromý dům.

Jestliže cestujete automobilem a uslyšíte varovný signál, zaparkujte automobil a vyhledejte úkryt v nejbližší budově.

ZAVŘETE DVEŘE A OKNA

Když jste v budově, zavřete dveře a okna. Siréna může s velkou pravděpodobností signalizovat únik toxických látek, plynů, radiačních zplodin a jedů. Uzavřením prostoru snížíte pravděpodobnost vlastního zamoření.

ZAPNĚTE RÁDIO NEBO TELEVIZI

Informace o tom, co se stalo, proč byla spuštěna siréna a varováno obyvatelstvo a co dělat dále, uslyšíte v mimořádných zpravodajstvích hromadných informačních prostředků. V případě výpadku elektrického proudu využijte přenosný radiopřijímač na baterie. Tyto informace mohou být sdělovány i obecním rozhlasem.

CO DĚLAT, KDYŽ BUDE NAŘÍZENA EVAKUACE

Dodržujte pokyny správních úřadů, obcí, popř. zaměstnavatele, kteří organizují nebo zajišťují evakuaci.

Dbejte pokynů k evakuaci osob nařízených velitelem zásahu.

Dodržujte stanovené zásady pro opuštění bytu, vezměte si evakuační zavazadlo a dostavte se na určené místo.

Při použití vlastních vozidel dodržujte pokyny orgánů zabezpečujících evakuaci.

ZÁSADY PRO OPUŠTĚNÍ BYTU NEBO RODINNÉHO DOMU V PŘÍPADĚ EVAKUACE

- Uhaste otevřený oheň v topidlech.
- Vypněte elektrické spotřebiče (mimo ledniček a mrazniček).
- Uzavřete přívod vody a plynu.
- Ověřte, zda i sousedé vědí, že mají opustit byt.
- Dětem vložte do kapsy oděvu cedulku se jménem a adresou.
- Kočky a psy si vezměte s sebou.
- Ostatní domácí zvířata, včetně exotických zvířat, ponechejte doma a dobře je předzásobte vodou a potravou.
- Vezměte evakuační zavazadlo, uzamkněte byt a dostavte se na určené evakuační středisko.

EVAKUAČNÍ ZAVAZADLO

Evakuační zavazadlo se připravuje pro případ opuštění bytu v důsledku vzniku mimořádné situace nebo nařízené evakuace.

Jako evakuační zavazadlo poslouží např. batoh, cestovní taška nebo kufr. Zavazadlo označte svým jménem a adresou.

Obsahuje:
- základní trvanlivé potraviny, nejlépe v konzervách, dobře zabalený chléb a hlavně pitnou vodu
- předměty denní potřeby, jídelní misku a příbor
- osobní doklady, peníze, pojistné smlouvy a cennosti
- přenosné rádio s rezervními bateriemi
- toaletní a hygienické potřeby
- léky, svítilnu
- náhradní oděv, obuv, pláštěnku, spací pytel nebo přikrývku
- kapesní nůž, zápalky, šití a další drobnosti

OCHRANA PŘED POVODNĚMI

PŘED POVODNÍ
- Vytipujte si bezpečné místo, které nebude zaplaveno vodou.
- Připravte si pytle s pískem na utěsnění nízko položených dveří a oken.
- Připravte si potraviny a pitnou vodu na 2-3 dny.
- Vlastníte-li osobní automobil, připravte jej k použití.
- Připravte se na evakuaci zvířat. Upevněte věci, které by mohla odnést voda.
- Připravte si evakuační zavazadlo.

PŘI POVODNI

– Opusťte ohrožený prostor.
– V případě evakuace dodržujte zásady pro opuštění bytu (domu).
– Je-li nedostatek času, okamžitě se přesuňte na vytipované místo, které nebude zaplaveno vodou.

PO POVODNI

– Nechejte si zkontrolovat stav obydlí - statická narušenost, obyvatelnost, rozvody energií (plyn, el. energie apod.), stav kanalizace a rozvodů vody.
– Podle pokynů hygienika zlikvidujte uhynulé zvířectvo, potraviny a polní plodiny, které byly zasaženy vodou.
– Informujte se o místech humanitární pomoci.
– Kontaktujte příslušné pojišťovny ohledně náhrady škod.

Pokud zazní signál požární poplach

- signál slouží pouze pro svolání členů JSDHo
- pokud jsme členy JSDHo, neprodleně se dostavíme na Hasičskou zbrojnici
- pokud nejsme členy JSDHo, na signál nereagujeme, o nebezpečí spojeném se vzniklou mimořádnou událostí bychom byli informováni pomocí dalších signálů a hlášení

5. OVĚŘENÍ ZNALOSTÍ

1. Co za signál je na obrázku?

a) Vodu stav
b) Rozumím
c) Nebezpečí všichni zpět

2. Na kterém obrázku je vyobrazen signál „Rozumím“?

a)

b)

c)

3. Pomocí lana provedeme signál „VODU STAV!“

a) jedním trhnutím
b) dvojím trhnutím
c) několikerým rychle po sobě jdoucím trhnutím

4. Lze při semaforové abecedě nahradit praporky baterkami?

a) ne
b) ano, kdykoli
c) ano, ale pouze v noci

5. Které písmenko signalizuje obrázek?

a) S
b) M
c) T

6. Které písmenko signalizuje obrázek?

a) A
b) U
c) N

7. Které písmenko signalizuje obrázek?

a) C
b) E
c) V

8.Co znamená tento signál?

a) začátek čísel
b) omyl
c) konec

9. Jak znázorníme Morseovou abecedou písmeno B?

a) -...
b) -..-
c) .---

10.Jak znázorníme Morseovou abecedou písmeno K?

a) ---
b) -.-
c) .-.

11. Jak znázorníme Morseovou abecedou písmeno Q?

a) ---.
b) -..-
c) --.-

12. Jak znázorníme Morseovou abecedou číslici 8?

a) --...
b) ---..
c) …--

13. Jak znázorníme Morseovou abecedou číslici 1?

a) .----
b) -….
c) -----

14. Jak správně hláskujeme podle české hláskovací abecedy písmeno A?

a) Adam
b) Adéla
c) Arnošt

15. Jak správně hláskujeme podle české hláskovací abecedy písmeno J?

a) Jan
b) Josef
c) Jaromír

16. Jak správně hláskujeme podle české hláskovací abecedy písmeno V?

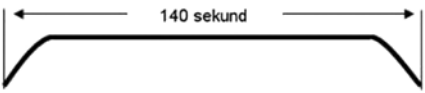
a) Vojtěch
b) Václav
c) Vratislav

17. Jaká je správná délka signálu Všeobecná výstraha?

a) 140 vteřin
b) 60 vteřin
c) 120 vteřin

18. Signál na obrázku znázorňuje?

a) Všeobecnou výstrahu
b) Požární poplach
c) Zkoušku sirén

19. Tón požárního poplach má tvar:

a) 25 vteřin tón, 10 vteřin pauza, 25 vteřin tón
b) 10 vteřin tón, 25 vteřin pauza, 10 vteřin tón
c) 20 vteřin tón, 20 vteřin pauza, 20 vteřin tón

20. Co nepatří do evakuačního zavazadla?

a) přenosné rádio
b) MP3 přehrávač
c) náhradní baterie

21. Kočky a psi při evakuaci:

a) ponecháme na zahradě
b) ponecháme doma a zásobíme potravou a vodou
c) vezmeme s sebou

22. Pokud zazní signál požární poplach:

a) neprodleně se všichni musíme dostavit na hasičskou zbrojnici
b) na signál nereagujeme
c) zapneme televizi nebo rádio pro informaci, co se děje

TEST SPOJKA - SPRÁVNÉ ODPOVĚDI

1. – a	4. – c	7. – c	10. – b	13. – a	16. – b	19. – a	22. – b
2. – b	5. – a	8. – b	11. – c	14. – a	17. – a	20. – b	
3. – b	6. – c	9. – a	12. – b	15. – b	18. – c	21. – c	